

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 403

Finanse publiczne

Redaktorzy naukowi

Jerzy Sokołowski

Michał Sosnowski

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2015

Redakcja wydawnicza: Agnieszka Flasińska, Barbara Majewska

Redakcja techniczna: Barbara Łopusiewicz

Korekta: Magdalena Kot

Łamanie: Beata Mazur

Projekt okładki: Beata Dębska

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania

znajdują się na stronie internetowej Wydawnictwa

www.pracnaukowe.ue.wroc.pl

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Publikacja udostępniona na licencji Creative Commons

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska

(CC BY-NC-ND 3.0 PL)

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2015

ISSN 1899-3192

e-ISSN 2392-0041

ISBN 978-83-7695-535-3

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Zamówienia na opublikowane prace należy składać na adres:

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

ul. Komandorska 118/120 53-345 Wrocław

tel./fax 71 36 80 602; e-mail:econbook@ue.wroc.pl

www.ksiegarnia.ue.wroc.pl

Druk i oprawa: TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Arkadiusz Bernal: Discrimination of domestic supplies relative to imports for the value added tax exemptions	11
Szymon Bryndziak: Family allowance in personal income tax, in the context of tax expenditures.....	21
Andrzej Czyżewski, Anna Matuszczak: KRUS w budżecie rolnym Polski w długim okresie.....	30
Agnieszka Deresz, Marian Podstawka: Mechanizmy przestępstw podatkowych na przykładzie podatku VAT	42
Jarosław Dziuba: Fiskalne skutki kształtowania stawek podatku od nieruchomości przez miasta na prawach powiatu.....	54
Malgorzata M. Hybka: Discretionary tax liability reliefs in Germany and Poland	66
Agata Jakubowska: Zaufanie podstawą współpracy banku i samorządu lokalnego.....	77
Aneta Kargol-Wasiluk, Adam Wyszkowski: Rola rady fiskalnej w utrzymaniu dyscypliny finansów publicznych. Wnioski dla Polski	87
Krystyna Kietlińska: Rola 1% w zasilaniu organizacji pożytku publicznego (OPP)	102
Krzysztof Kil, Mateusz Folwarski: Czynniki wpływające na wynagrodzenia zarządów banków spółdzielczych w województwie małopolskim w okresie pokryzysowym	112
Marta Kluzek: Preferencyjne opodatkowanie dochodów z kapitałów pieniężnych – możliwość czy konieczność?	122
Anna Leszczyłowska: Obciążenia spółek kapitałowych podatkiem dochodowym w koncepcji <i>allowance for corporate equity</i> (ACE).....	132
Robert Lisowski: Stopy zwrotu otwartych funduszy emerytalnych po reformie.....	141
Malgorzata Mazurek-Chwiejczak: Kierunki ewolucji modeli opodatkowania konsumpcji w państwach OECD	153
Ewelina Młodzik: Źródła i rodzaje ryzyka w sektorze finansów publicznych	163
Grażyna Musialik, Rafał Musialik: Zarządzanie sektorem publicznym a preferencje publiczne	172
Błażej Pilarczyk: Podatkowa grupa kapitałowa w sektorze elektroenergetycznym w Polsce	183

Elwira Pindyk: Wpływ planu zagospodarowania na dochody gminy z tytułu podatku od nieruchomości od osób fizycznych	192
Piotr Podsiadło: Zagadnienie pomocy publicznej z perspektywy traktatowej przesłanki jej wpływu na konkurencję i wymianę handlową na rynku wewnętrznym	206
Ireneusz Pszczółka: Wybrane aspekty funkcjonowania państwowych funduszy majątkowych	217
Piotr Ptak: Arithmetic of sovereign debt crisis in Europe and challenges ahead	227
Halina Rechul: Cele i zarządzanie ryzykiem jako elementy kontroli zarządczej w jednostkach sektora finansów publicznych	238
Magdalena Rękas: Wpływ zmian konstrukcji ulgi na dzieci na dochody do dyspozycji rodzin w Polsce	248
Mateusz Rolski: Banki spółdzielcze w Polsce – własność prywatna w służbie społeczności lokalnej czy przedsiębiorstwa nastawione na zysk?.....	265
Jacek Sierak: Selected problems of finances of municipalities in the 25 th year of self-government in Poland.....	275
Karolina Sobczyk, Joanna Woźniak-Holecka, Tomasz Holecki: Organizacja i finansowanie programów z zakresu profilaktyki raka szyjki macicy skierowanych do kobiet w województwie śląskim.....	289
Jerzy Sokolowski: Opodatkowanie osób fizycznych w Polsce podatkiem dochodowym w latach 2009-2013	298
Michał Sosnowski: Redistributive function of fiscal policy and the income inequalities among the society.....	308
Katarzyna Stabryła-Chudzio: Kierunek zmian w płatnościach bezpośrednich dla rolnictwa państw członkowskich Unii Europejskiej.....	321
Edyta Sygut: Wydajność fiskalna a przedmiot i podstawa opodatkowania podatku akcyzowego	331
Tomasz Śmietanka: Finansowo-administracyjne aspekty współpracy JST subregionu radomskiego z samorządem województwa (w opinii wójtów, burmistrzów i starostów)	341
Anna Świrska: Metoda kalkulacji poziomu dochodów własnych gminy na potrzeby wyliczenia kwoty podstawowej subwencji wyrównawczej	354
Zuzanna Urbanowicz: Polityka pieniężna Narodowego Banku Polskiego a decyzje Europejskiego Banku Centralnego	364

Summaries

Arkadiusz Bernal: Dyskryminacja dostaw krajowych w porównaniu z importem w wypadku zwolnień z podatku od wartości dodanej.....	11
Szymon Bryndziak: Ulga prorodzinna w podatku dochodowym od osób fizycznych w kontekście <i>tax expenditures</i>	21
Andrzej Czyżewski, Anna Matuszczak: Farmers' social security fund in Polish agricultural budget in the long term.....	30
Agnieszka Deresz, Marian Podstawka: Mechanisms of tax frauds based on VAT.....	42
Jarosław Dziuba: Fiscal implications of real estate tax rates established by cities with county rights.....	54
Małgorzata M. Hybka: Ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych w Niemczech i w Polsce.....	66
Agata Jakubowska: Trust as a fundament of cooperation between bank and local government.....	77
Aneta Kargol-Wasiluk, Adam Wyszkowski: The role of fiscal council to maintain discipline of public finance. Some implications for Poland.....	87
Krystyna Kietlińska: The role of 1% of PIT and CIT in supporting charity organizations in Poland.....	102
Krzysztof Kil, Mateusz Folwarski: Determinants of remuneration of the cooperative banks' board members in Lesser Poland Voivodeship in the post-crisis period.....	112
Marta Kluzek: Preferential taxation of income from capital gains – possibility or necessity?.....	122
Anna Leszczyłowska: Corporate tax burden in the concept of an allowance for corporate equity (ACE).....	132
Robert Lisowski: Open pension funds' rates of return after the reform.....	141
Małgorzata Mazurek-Chwiejczak: Directions of consumption tax models evolution in OECD member states.....	153
Ewelina Młodzik: Sources and types of risk in the public finance sector.....	163
Grażyna Musialik, Rafał Musialik: Public sector management vs. public preferences.....	172
Błażej Pilarczyk: Tax capital group in the electricity sector in Poland.....	181
Elwira Pindyk: Influence of development plan on the municipality's incomes for property tax from natural persons.....	192
Piotr Podsiadło: A question of state aid from the perspective of the treaty premise of its effect on competition and the trade exchange on the internal market.....	206
Ireneusz Pszczółka: Selected aspects of the operating of sovereign wealth funds.....	217

Piotr Ptak: Arytmetyka kryzysu zadłużenia w Europie a wyzwania na przyszłość	227
Halina Rechul: Objectives and risk management as part of management control in the public finance sector.....	289
Magdalena Rękas: Impact of structural changes in children relief available for income for families in Poland	248
Mateusz Rolski: Co-operative banks in Poland – private property at the service of the local community or an enterprise set to the profit?	265
Jacek Sierak: Wybrane problemy finansów gmin w 25. roku samorządności terytorialnej w Polsce	275
Karolina Sobczyk, Joanna Woźniak-Holecka, Tomasz Holecki: Organisation and financing of the programmes from the scope of cervical cancer prevention targeted at women in the Silesian Voivodeship	289
Jerzy Sokolowski: Taxation of individuals in Poland with income tax in the years 2009-2013.....	298
Michał Sosnowski: Redystrybucyjna funkcja polityki fiskalnej a nierówności dochodów ludności	308
Katarzyna Stabryła-Chudzio: The direction of changes in direct payments for agriculture of the European Union member states.....	321
Edyta Sygut: Fiscal efficiency vs. the tax base of excise tax	331
Tomasz Śmietanka: Financial and administrative considerations of the cooperation of the communes and districts of Radom subregion with the self-government of the voivodeship (according to commune administrators, mayors and district administrators)	341
Anna Świrska: Calculation method for optimizing incomes from the equalized part of the subsidy transferred to municipalities.....	354
Zuzanna Urbanowicz: Monetary policy of the National Central Bank of Poland vs. the decisions of the European Central Bank	364

Agata Jakubowska

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
e-mail: agata.jakubowska@ue.katowice.pl

ZAUFANIE PODSTAWĄ WSPÓŁPRACY BANKU I SAMORZĄDU LOKALNEGO

TRUST AS A FUNDAMENT OF COOPERATION BETWEEN BANK AND LOCAL GOVERNMENT

DOI: 10.15611/pn.2015.403.07

Streszczenie: Podmioty, takie jak banki i samorządy lokalne (gminy), współpracują ze sobą na różnych płaszczyznach. Aby jednak można było mówić o trwałej współpracy przynoszącej obopólne korzyści, musi ona być oparta na wzajemnym zaufaniu. Podmioty gospodarcze zlokalizowane są w konkretnych układach lokalnych i zawsze w mniejszym lub większym stopniu związane są z terenem, na którym działają. Z tego też powodu każdy podmiot zainteresowany jest nie tylko własnym rozwojem, ale i rozwojem lokalnym. Dzięki współpracy opartej na zaufaniu możliwe jest osiągnięcie tych celów. W artykule przedstawione zostały zagadnienia związane z zaufaniem i współpracą banków i samorządów lokalnych w ujęciu teoretycznym i empirycznym. Wykorzystano w tym celu zarówno wtórne, jak i pierwotne źródła informacji.

Słowa kluczowe: zaufanie, współpraca, bank, samorząd lokalny.

Summary: Entities such as banks and local governments (communes) cooperate with each other in different areas. Trust is important when we want to talk about sustainable cooperation between entities (which brings a lot of benefits for them). Entities' development and local development is possible thanks to this cooperation, which is based on trust. The purpose of this article is to present theoretically and empirically some issues connected with trust and cooperation between banks and local governments. The author used secondary and primary sources of information.

Keywords: trust, cooperation, bank, local government.

*Zaufanie tworzy większą wartość niż
jakakolwiek koncepcja zarządzania,
podnosząca wartość*

Reinhard K. Sprenger

1. Wstęp

Podmioty gospodarcze zlokalizowane są w konkretnych układach lokalnych i zawsze w mniejszym lub większym stopniu związane są z terenem, na którym działają. Z tego też powodu każdy podmiot zainteresowany jest nie tylko własnym rozwojem i konkurencyjnością, ale także szeroko rozumianym rozwojem lokalnym. Samorząd lokalny to jeden z podmiotów, który w sposób bezpośredni wpływa na rozwój lokalny poprzez realizację powierzonych mu zadań własnych. Niestety, nie zawsze zadania te mogą być zrealizowane z uwagi na brak środków finansowych w budżecie gminy. Niezbędna w tym momencie jest pomoc podmiotów z zewnątrz, z którymi samorzady mogą nawiązać współpracę w celu realizacji projektów i/lub pozyskania środków finansowych. Bank to jeden z takich podmiotów, a zakres podstawowej współpracy banku i samorządu reguluje art. 195 ustawy o finansach publicznych (Ustawa z 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych) oraz art. 18 ustawy o samorządzie gminnym, w których szczegółowo określony jest zakres i możliwości współpracy banków i samorządów. Głównymi obszarami współpracy są: obsługa budżetowa JST przez banki, możliwość kredytowania przez banki niektórych zadań (projektów) JST, pomnażanie środków JST przez banki, np. poprzez umożliwienie lokowania wolnych środków JST na lokatach bankowych oraz wiele innych. Aby jednak można było mówić o współpracy, niezbędne jest wzajemne zaufanie.

2. Zaufanie – wybrane aspekty w ujęciu teoretycznym

Wzrost znaczenia zaufania w relacjach między podmiotami jest zjawiskiem powszechnie występującym w dzisiejszym świecie. Czynniki, które wpłynęły na zwiększenie znaczenia zaufania, to m.in.: globalizacja, wzrost znaczenia wiedzy pracowników, niepewność, współzależność podmiotów, ryzyko czy kryzys finansowy.

Zaufanie jest pojęciem złożonym i nie ma jego jednoznacznej definicji. Fakt ten wynika z interdyscyplinarnego podejścia do tego pojęcia, dlatego też może oznaczać „pewność, nadzieję, przekonanie lub zbiór przekonań, predyspozycję, zmienną sytuacyjną, strukturalną lub interpersonalną” [Lewicka-Strzałecka 2003]. Jedną z definicji zaufania jest definicja F. Fukuyamy: „zaufanie to oczekiwanie, które rodzi się w zbiorowości na temat regularnego, uczciwego i kooperującego zachowania innych członków wspólnoty w oparciu o wspólne uznane normy” [Fukuyama 1995]. Według N. Lina „zaufanie to przekonanie lub oczekiwanie, że partner weźmie pod uwagę interesy drugiego partnera w toku wymiany” [Lin 2001]. Według P. Sztompki

„zaufanie jest zakładem podejmowanym na temat niepewnych, przyszłych działań innych ludzi” [Sztompka 2007]. Weber, Deepak i Murnighan piszą z kolei, że „zaufanie jest fundamentem społecznych interakcji, cennym, wartościowym zasobem umiejscowionym w stosunkach organizacyjnych i międzyludzkich” [Weber, Deepak, Murnighan 2005, za: Bugdol 2010].

Mówiąc o zaufaniu, w sposób bardziej uogólniony można posługiwać się, jak proponuje P. Sztompka, kulturą zaufania [por. Sztompka 2005, 2007], która jest „systemem reguł – norm i wartości – regulujących obdarzanie zaufaniem oraz spełnianie oczekiwań i odwzajemnianie zaufania” [Sztompka 2007]. Kultura zaufania przyczynia się do tego, że poszczególne podmioty społeczeństwa są względem siebie bardziej otwarte, innowacyjne i chętne do wspólnych działań. Zaufanie wpływa na poszerzenie poziomu wolności społeczeństwa, wzmocnienie interakcji między poszczególnymi podmiotami, wzmocnienie więzi społecznych i lepsze scalenie wspólnoty [Sztompka 2005]. Najważniejsze jednak wydaje się to, iż zaufanie w zasadniczy sposób wpływa na możliwości współpracy podmiotów i na osiąganie przez nie wzajemnych korzyści.

Współpraca i współdziałanie to pojęcia przez niektórych autorów utożsamiane ze sobą, czasami jednak traktowane są jako dwa różne (tab. 1). A. Lipka stwierdza, że współdziałanie to współpraca skierowana na osiągnięcie wspólnego celu oraz na

Tabela 1. Wybrane definicje współpracy i współdziałania

Autor	Definicja współpracy
M. Szymczak (red.), <i>Słownik języka polskiego</i> , Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002, s. 715	„praca wykonywana wspólnie z kimś, z innymi, wspólna praca, działalność prowadzona wspólnie”
H. Zgólkowska (red.), <i>Praktyczny słownik współczesnej polszczyzny</i> , t. 46, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań 2004, s. 177	„praca wykonywana wraz z kimś innym, jest to działalność prowadzona w porozumieniu z kimś innym”
L. Lichtarski, <i>Współdziałanie gospodarze przedsiębiorstw</i> , PWE, Warszawa 1992, s. 13	„podejmowanie działań wzajemnie zgodnych i uzupełniających się oraz mających pozytywne znaczenie z punktu widzenia ich wpływu na osiągnięcie celów przedsiębiorstw”
Autor	Definicja współdziałania
H. Zgólkowa (red.), <i>Praktyczny słownik współczesnej polszczyzny</i> , t. 46, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań 2004, s. 169	„działanie, praca wspólna z kimś, funkcjonowanie razem z innymi”
A. Lipka, <i>Współdziałanie. Zmierzch rywalizacji pracowników?</i> , Difin, Warszawa 2004, s. 17	współpraca skierowana na osiągnięcie wspólnego celu oraz na identyfikację z tym celem; ważne jest, aby współpraca oparta była na zaufaniu, lojalności i działaniu w interesie wszystkich uczestników
B. Karolczak-Biernacka, <i>Współzawodnictwo, współpraca, wynik</i> , Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych, Warszawa 1981, s. 35	podejmowanie działań, które są zgodne dla jednej i drugiej strony, wzajemnie się uzupełniają i mają pozytywne znaczenie z racji ich wpływu na realizację celów

Źródło: opracowanie na podstawie ww. pozycji oraz [Bembenek 2006, s. 40; Nowak 2012].

identyfikację z tym celem. Istotne jest, aby współpraca oparta była na zaufaniu, lojalności i działaniu w interesie wszystkich uczestników [Lipka 2004]. Można także powiedzieć, że współpraca to współdziałanie między dwoma lub większą liczbą podmiotów, jednak konieczne jest dążenie do osiągnięcia wspólnego celu, do czego niezbędne jest zaufanie, lojalność i działanie w imieniu wspólnego dobra wszystkich stron. Pomiędzy zaufaniem a współpracą istnieje sprzężenie przejawiające się w tym, że im większy poziom zaufania, tym lepsza współpraca, a poszerzenie współpracy jest wynikiem wzrastającego zaufania.

Współpraca banków i samorządów lokalnych oparta jest przede wszystkim na literze prawa. Jednak, jak pokazały badania, wzajemne zaufanie, wiarygodność, rzetelność obu współpracujących stron, dobra komunikacja oraz gotowość do negocjacji warunków współpracy to są także czynniki, które odgrywają istotną rolę we wzajemnych relacjach badanych podmiotów.

3. Zaufanie we współpracy banków i samorządów lokalnych w świetle badań bezpośrednich

W 2014 roku zostały przeprowadzane badania bezpośrednie, których celem było zdobycie informacji na temat współpracy samorządów lokalnych i banków w województwie śląskim¹. Badania te stanowiły jeden z etapów badań statutowych realizowanych w latach 2012-2014 pt. „Wspólnoty lokalne jako uczestnik i podmiot procesów transformacji gospodarczej”. Według jednej z hipotez przyjętych w badaniach współpraca między samorządami terytorialnymi i bankami opiera się przede wszystkim na wzajemnym zaufaniu.

W badaniu udział wzięło 79 przedstawicieli instytucji finansowych, z tego 60 przedstawicieli banków komercyjnych i 19 przedstawicieli banków spółdzielczych oraz 37 przedstawicieli gmin. Badanie „strony samorządowej” miało charakter wyczerpujący, tzn. obejmowało swoim zakresem wszystkie, czyli 167, urzędy miast/gmin, które znajdują się w województwie śląskim. W przypadku samorządów wykorzystaną metodą badawczą była ankieta mailowa, natomiast w przypadku przedstawicieli banków – ankieta rozdawana.

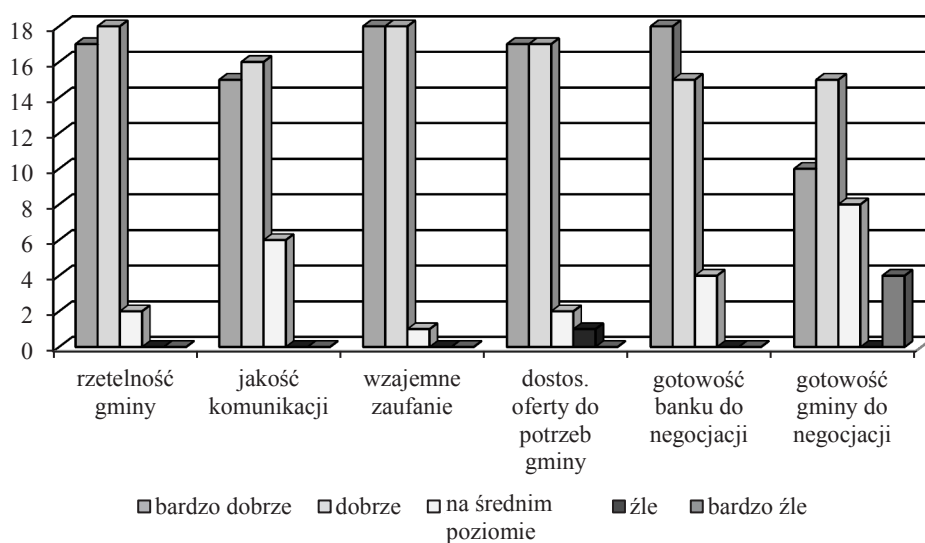
Nie wszyscy przedstawiciele banków zadeklarowali współpracę z samorządem lokalnym (22 banki komercyjne i 17 banków spółdzielczych) w przeciwieństwie do przedstawicieli samorządów lokalnych, którzy współpracują z bankami w różnej formie.

Banki komercyjne najczęściej współpracują z gminami miejskimi powyżej 40 tys. mieszkańców oraz z miastami na prawach powiatu do 100 tys. mieszkańców.

¹ Badania bezpośrednie zrealizowane w 2014 roku przez zespół pracowników Katedry Ekonomii i Polityki Transformacji oraz Samodzielnego Zakładu Gospodarki i Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach pod kierownictwem naukowym prof. UE dr hab. Ewy Zeman-Miszewskiej. Badania te stanowiły jeden z etapów badań statutowych, realizowanych w latach 2012-2014, pn. „Wspólnoty lokalne jako uczestnik i podmiot procesów transformacji gospodarczej”.

Banki spółdzielcze z kolei, z uwagi na ich lokalny charakter, najczęściej współpracują z gminami wiejskimi i miejsko-wiejskimi. Taki rozkład został potwierdzony także przez przedstawicieli samorządów lokalnych.

Współpraca badanych podmiotów oparta jest przede wszystkim na takich elementach, jak wzajemne zaufanie, rzetelność, dopasowanie oferty do potrzeb, komunikacja, gotowość stron do negocjacji warunków. Jak się okazało, przedstawiciele banków na poziomie dobrym i bardzo dobrym ocenili w pierwszej kolejności wzajemne zaufanie (92,3%) oraz rzetelność gminy jako klienta (89,7%), następnie dostosowanie oferty do potrzeb gminy (87,2%), gotowość banku do negocjacji (85%), jakość komunikacji (79,5%) oraz gotowość samorządu do negocjacji (64,1%) (rys. 1).

Rys. 1. Ocena elementów współpracy banki – samorząd (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Banki komercyjne najwyżej (na poziomie dobrym i bardzo dobrym) oceniły wzajemne zaufanie oraz rzetelność gminy jako klienta banku, następnie dostosowanie oferty do potrzeb gminy, gotowość banku do negocjacji, jakość komunikacji oraz gotowość samorządu do negocjacji. Natomiast banki spółdzielcze najwyżej oceniły wzajemne zaufanie, jakość komunikacji, dostosowanie oferty i gotowość banku do negocjacji, a dalej rzetelność gminy i gotowość samorządu do negocjacji. Reasumując, banki spółdzielcze wyżej oceniały poszczególne elementy współpracy aniżeli banki komercyjne.

Jeśli chodzi o przedstawicieli samorządów lokalnych, to zadeklarowali oni, że współpraca oparta jest przede wszystkim na wzajemnym zaufaniu (94,6%), wyso-

kiej jakości komunikacji (89,2%), dostosowaniu oferty do ich potrzeb (81,1%), gotowości samorządu do negocjacji (81,1%) i na końcu gotowości banku do negocjacji (73%) (tab. 2).

Tabela 2. Ocena elementów współpracy badanych podmiotów

Odpowiedzi przedstawicieli banków	Bardzo źle	Źle	Na średnim poziomie	Dobrze	Bardzo dobrze	Suma odpowiedzi db i bdb
Wzajemne zaufanie	0	0	1	18	18	36
Rzetelność gminy jako klienta banku	0	0	2	18	17	35
Dostosowanie oferty do potrzeb gminy	0	1	2	17	17	34
Gotowość banku do negocjacji warunków współpracy	0	0	4	15	18	33
Jakość komunikacji (wymiany informacji)	0	0	6	16	15	31
Gotowość samorządu terytorialnego do negocjacji warunków współpracy	4	0	8	15	10	25
Odpowiedzi przedstawicieli samorządów	Bardzo źle	Źle	Na średnim poziomie	Dobrze	Bardzo dobrze	Suma odpowiedzi db i bdb
Wzajemne zaufanie	0	0	1	20	15	35
Jakość komunikacji (wymiany informacji)	0	0	3	18	15	33
Uzupełnienie własnych środków finansowych w celu realizacji zadań	0	0	4	16	15	31
Dostosowanie oferty do potrzeb gminy	0	0	6	16	14	30
Gotowość samorządu terytorialnego do negocjacji warunków współpracy	0	0	5	13	17	30
Gotowość banku do negocjacji warunków współpracy	0	1	9	10	17	27
Możliwość korzystania z fachowego doradztwa	0	1	9	16	8	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Jeśli chodzi o znaczenie czynników, które wpłynęły na wybór banku przez gminę, przedstawiciele banków (tab. 3) jako najbardziej istotne czynniki (poziom istotności 4 i 5) zadeklarowali cenę oraz uregulowania prawne, w dalszej kolejności zaufanie do banku i jakość obsługi, dobrą komunikację, wizerunek banku, rzetelną informację oraz lokalizację placówki. Przedstawiciele samorządów lokalnych na pierwszym miejscu wskazali cenę, następnie lokalizację banku, jakość obsługi i dotychczasową współpracę z bankiem oraz zaufanie do banku (tab. 3).

Tabela 3. Ocena czynników branych pod uwagę przy wyborze banku przez gminę (1 – najmniej istotny, 5 – najbardziej istotny czynnik)

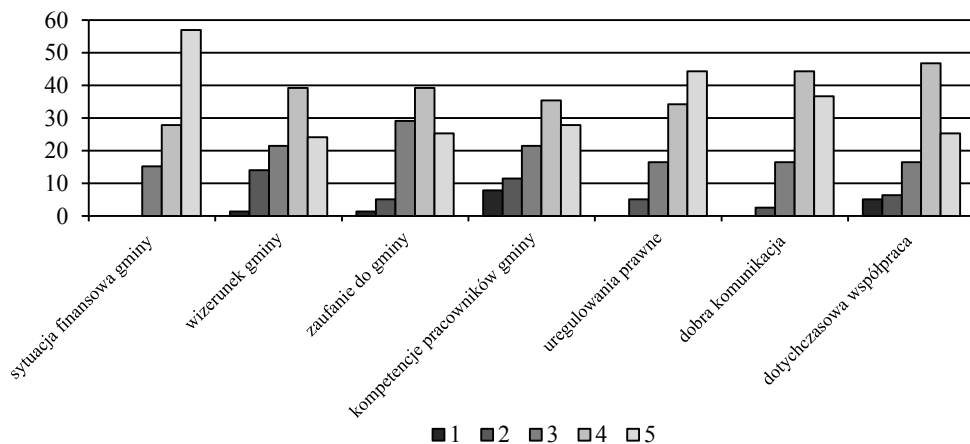
Odpowiedzi przedstawicieli banków	1	2	3	4	5	Suma odpowiedzi db i bdb
Cena produktu	0	0	2	6	29	35
Uregulowania prawne	0	2	2	15	18	33
Zaufanie do banku	1	4	1	11	20	31
Jakość obsługi	1	2	3	11	20	31
Dobra komunikacja (wymiana informacji z bankiem)	1	1	5	14	16	30
Wizerunek banku	1	4	3	11	18	29
Rzetelna informacja	1	2	2	11	18	29
Lokalizacja banku (dostępność placówki)	0	3	6	7	21	28
Dotychczasowe doświadczenia ze współpracy z bankiem	1	3	7	12	14	26
Odpowiedzi przedstawicieli samorządów	1	2	3	4	5	Suma odpowiedzi db i bdb
Cena produktu	0	0	1	3	32	35
Lokalizacja banku (dostępność placówki)	1	2	1	1	31	32
Jakość obsługi	0	1	3	11	16	27
Dotychczasowe doświadczenia ze współpracy z bankiem	2	1	3	10	17	27
Zaufanie do banku	3	0	2	5	19	24
Dobra komunikacja (wymiana informacji z bankiem)	1	0	4	11	13	24
Uregulowania prawne	0	1	4	8	14	22
Odpowiednia informacja	3	1	4	11	8	19
Wizerunek banku	5	3	8	9	2	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Przedstawiciele banków na pytanie: jakie czynniki powinny być brane pod uwagę przez bank przy wyborze gminy, jako najważniejsze (suma odpowiedzi na poziomie 4 i 5) wskazali w pierwszej kolejności sytuację finansową gminy (85%) oraz dobrą komunikację (81%), następnie uregulowania prawne (78,5%), dotychczasową współpracę (72,2%), zaufanie do gminy (65%), wizerunek gminy i kompetencje pracowników gminy (po 63,3%) (rys. 2).

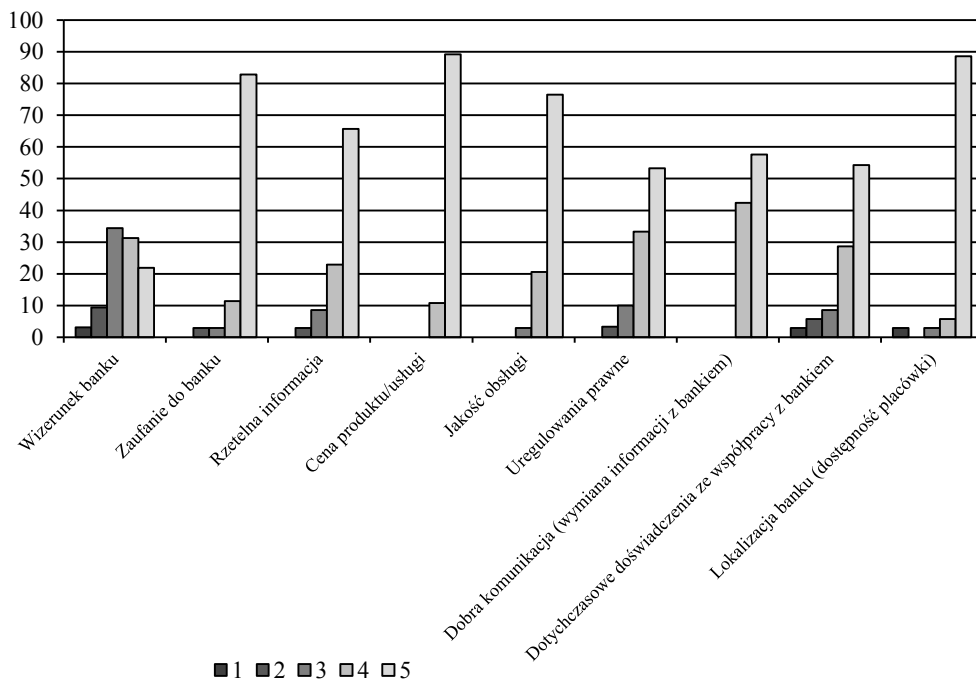
Jeśli zpatrywać odpowiedzi z punktu widzenia przedstawicieli banków komercyjnych i banków spółdzielczych, to zasadnicza różnica pojawia się w kwestii zaufania banku do gminy. Przedstawiciele banków spółdzielczych zadeklarowali, że istotność tego czynnika jest na drugim miejscu. Sytuacja finansowa to czynnik wymieniany na pierwszym miejscu przez przedstawicieli zarówno banków komercyjnych, jak i spółdzielczych.

Dla przedstawicieli samorządów lokalnych (rys. 3) najważniejszy czynnik, jaki powinien być brany pod uwagę przy okazji wyboru banku, to cena produktu/usługi

Rys. 2. Czynniki, jakie powinny być brane pod uwagę przez bank przy wyborze gminy (1 – najmniej istotny, 5 – najbardziej istotny czynnik) (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Rys. 3. Znaczenie czynników, które powinny być brane pod uwagę przez gminy przy wyborze konkretnego banku (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

(100%). Na drugim miejscu przedstawiciele samorządów wskazali zaufanie do banku, jakość obsługi, komunikację i lokalizację banku (po 89,2%), na kolejnym miejscu rzetelność informacji (84%), dotychczasową współpracę z bankiem (78,4%), uregulowania prawne (70,3%) oraz wizerunek banku (46%).

Tabela 4. Bariery współpracy samorządu lokalnego i banku

Jakie są bariery współpracy samorządu terytorialnego i banku (co hamuje rozwój współpracy)?		
Wyszczególnienie (gmina/bank)	Gmina	Bank
Konieczność stosowania procedur zamówień publicznych (czas, pracochłonność, biurokracja)	88,2%	60,8%
Zbyt duża biurokracja	38,2%	45,6%
Rosnące zadłużenie JST, przekraczanie/zbliżanie do limitów zadłużenia	38,2%	33,0%
Ograniczone możliwości negocjacji warunków współpracy	38,2%	26,6%
Zróżnicowane stanowiska lub negatywne opinie RIO na temat możliwości stosowania przez JST innych niż kredyt i obligacje form finansowania (np. faktoringu)	29,4%	14,0%
Uprzywilejowana sytuacja banków	17,6%	–
Niekompetencja pracowników banku (odp. gminy)/brak wykwalifikowanej kadry w urzędzie gminy (odp. bank)	17,6%	21,5%
Niekompletne, niewystarczające informacje ze strony banku/gminy	11,8%	21,5%
Brak wzajemnego zaufania	8,8%	11,4%
Zbyt małe doświadczenie pracowników urzędu gminy we współpracy z bankami/zbyt małe doświadczenie pracowników banku we współpracy z JST	5,9%	19%
Zły wizerunek banku/gminy	2,9%	12,6%

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Jak pokazały badania, największymi barierami we współpracy są: konieczność stosowania procedur zamówień publicznych, zbyt duża biurokracja, rosnące zadłużenie JST, przekraczanie/zbliżanie do limitów zadłużenia, ograniczone możliwości negocjacji warunków współpracy. Zarówno przedstawiciele samorządów, jak i banków potwierdzili swoimi deklaracjami, że zaufanie jest czynnikiem sprzyjającym współpracy. Jako barierę brak wzajemnego zaufania wskazało 8,8% przedstawicieli samorządów i 11,4% przedstawicieli banków.

4. Zakończenie

Zaufanie jest ważnym czynnikiem wpływającym na funkcjonowanie i współpracę takich podmiotów, jak banki czy samorządy lokalne. Podmioty te dzięki współpracy opartej na zaufaniu mogą realizować swoje cele i osiągać obopólne korzyści. Jak

pokazały badania, zaufanie jest czynnikiem ważnym zarówno dla przedstawicieli samorządów, jak i banków w przypadku nawiązanej już współpracy, ale także możliwej w przyszłej. Największą barierę we współpracy tych podmiotów stanowi konieczność stosowania procedur zamówień publicznych oraz biurokracja. Kwestia braku wzajemnego zaufania nie ma tu większego znaczenia.

Literatura

- Bembenek B., 2006, *Wokół koncepcji współdziałania*, [w:] M. Górzyński (red.), *System wspierania grom przedsiębiorczości – publikacja podsumowująca*, Instytut Gospodarki Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania, Rzeszów.
- Bugdol M., 2010, *Wymiary i problem zarządzania organizacją opartą na zaufaniu*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Fukuyama F., 1995, *Trust. The Social Virtues and the Creation of Prosperity*, New York.
- Karolczak-Biernacka B., 1981, *Współzawodnictwo, współpraca, wynik*, Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych, Warszawa.
- Górzyński M. (red.), 2006, *System wspierania grom przedsiębiorczości – publikacja podsumowująca*, Instytut Gospodarki Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania, Rzeszów.
- Lewicka-Strzałecka A., 2003, *Zaufanie w relacji konsument-biznes*, *Prakseologia*, nr 143.
- Lichtarski L., 1992, *Współdziałanie gospodarcze przedsiębiorstw*, PWE, Warszawa.
- Lipka A., 2004, *Współdziałanie. Zmierzch rywalizacji pracowników?*, Difin, Warszawa.
- Lin N., 2001, *Social Capital: A Theory of Social Structure and Action*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Nowak D., 2012, *Wpływ współpracy i współdziałania na wybrane obszary funkcjonowania przedsiębiorstwa – wyniki badań*, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 736, Finanse, Rynki finansowe, Ubezpieczenia nr 55*, wneiz.pl (14.04.2015).
- Sztompka P., 2005, *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, Znak, Kraków.
- Sztompka P., 2007, *Zaufanie. Fundamenta społeczeństwa*, Znak, Kraków.
- Szymczak M. (red.), 2002, *Słownik języka polskiego*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Weber M.J., Deepak M., Murnighan K.J., 2005, *Normal acts of irrational trust: Motivated attributions and the trust development process*, *Research in Organizational Behavior*, nr 2(26), s. 75-101.
- Zgólkowa H. (red.), 2004, *Praktyczny słownik współczesnej polszczyzny*, t. 46, Wydawnictwo Kurpisz, Poznań.